

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародний захист прав людини»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Право»
Факультет	юридичний
Кафедра	кафедра цивільно-правових дисциплін
Семестр	5
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська
Викладач	доц.каф. Щербаков В.В.
Контактна інформація	

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Навчальна дисципліна спрямована на надання здобувачам вищої освіти знань щодо сучасної доктрини захисту прав людини у різноманітних сферах діяльності. Вивчення навчальної дисципліни сформує у студентів загальне уявлення про права людини, групи прав людини (соціальні, економічні, політичні, цивільні та економічні права тощо), а також особливості реалізації та захисту прав людини у різних сферах діяльності.</p>
Мета та цілі	<p>Метою навчальної дисципліни є формування цілісної системи професійних знань, умінь, навичок та інших компетентностей здобувачів вищої освіти у сфері міжнародно- правового регулювання статусу особи, механізмів захисту прав людини на міжнародному рівні, імплементації міжнародно-правових зобов'язань держави у сфері забезпечення правового статусу особи у національному праві.</p> <p>Основними цілями дисципліни «Міжнародний захист прав людини» є: формування загальних і структурних основ теоретичних знань (концепцій, доктрин) щодо міжнародного права як особливої правової системи, її принципів, джерел, суб'єктів; розуміння принципів функціонування основних інституційних складових міжнародних універсальних та регіональних систем захисту прав людини та еволюції їх повноважень; застосування рішень міжнародних судових та інших органів у діяльності національних правозастосовних та правотворчих органів.</p>

<p>Результати навчання</p> <p>Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми</p>	<p>У результаті вивчення курсу «Міжнародний захист прав людини», здобувачі вищої освіти повинні володіти такими програмними результатами: пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту; демонструвати необхідні знання та розуміння сутності змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права; надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p> <p>Soft skills (соціально-психологічні аспекти професійної компетентності): здатність аналізувати та оцінювати, інтерпретувати; здатність логічно мислити, креативно діяти; планувати та управляти часом, презентувати себе і свою позицію; діяти відповідально.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Трудове право, Адміністративне судочинство, Цивільне право, Кримінальне право.</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
<p>Тема 1. Становлення міжнародних стандартів у сфері прав людини.</p>	<p>Природа і сутність прав людини. Класифікація прав людини. Класифікація універсальних правозахисних механізмів за характером діяльності. Класифікація за правовою природою універсальних механізмів захисту прав людини. Класифікація універсальних правозахисних механізмів за критерієм складу. Механізм розгляду скарг і механізми системного захисту прав людини. Класифікація універсальних правозахисних механізмів за критерієм терміну діяльності. Класифікація універсальних правозахисних механізмів за обсягом повноважень.</p> <p>Права людини в історії політико-правової думки. Національні традиції розвитку вчення про права людини в Україні. Теорія прав людини у різних правових концепціях.</p> <p>Покоління прав людини та їх правове становище. Поняття Перше покоління прав людини. Друге покоління прав людини. Третє покоління прав людини. Становлення четвертого покоління прав людини.</p>	<p>Анотація матеріалу, практичні завдання</p>
<p>Тема 2. Сучасні теорії прав людини.</p>	<p>Міжнародне право прав людини. Сучасні концепції міжнародного права прав людини. Універсальна концепція прав людини і культурний релятивізм.</p> <p>Ознаки та загальне поняття міжнародних стандартів прав людини. Класифікація міжнародно-правових стандартів прав людини. Універсальні і регіональні міжнародно-правові стандарти прав людини: загальна характеристика.</p>	<p>Практичні завдання</p>

	<p>Співвідношення міжнародно-правових стандартів прав людини і національного права. Імплементация міжнародно-правових стандартів прав людини в національне право України.</p> <p>Міжнародні механізми захисту прав людини та їх класифікація.</p>	
<p>Тема 3. Захист прав людини в рамках ООН.</p>	<p>ООН у міжнародному механізмі захисту прав людини. Спеціалізовані установи ООН. Універсальні та регіональні органи у міжнародному механізмі захисту прав людини.</p> <p>Повноваження та функції Генеральної Асамблеї ООН в галузі захисту прав людини (за Статутом МС ООН). Розгляд справ та прийняття рішень Генеральною Асамблеєю ООН.</p> <p>Головні комітети ГА ООН: загальна характеристика діяльності. Резолюції ГА ООН. Комісія міжнародного права (створена резолюцією Генеральної Асамблеї в 1947 р.). Розгляд і затвердження ГА ООН нормативних документів у сфері прав людини. Розгляд доповідей функціональних органів ООН. Роль Генеральної Асамблеї ООН у підготовці та проведенні всесвітніх кампаній з прав людини.</p> <p>Створення та загальна характеристика Ради ООН з прав людини. Склад та організація роботи в Раді ООН з прав людини. Допоміжні органи Ради ООН з прав людини. Універсальні періодичні огляди. Постійне представництво України в Раді ООН з прав людини.</p> <p>Захист прав людини Комітетом ООН з прав людини та іншими Комітетами.</p> <p>Управління Верховного комісара ООН у справах біженців. Мета та напрямки діяльності УВКБ ООН. Представництво УВКБ ООН в Україні. Верховний Комісар ООН у справах біженців.</p> <p>Керівні принципи ООН з питань внутрішнього переміщення. Тематичний огляд діяльності УВКБ ООН: біженці та шукачі притулку. Конвенція про статус біженців 1951 року. Звіт про спільну оцінку потреб біженців, шукачів притулку та внутрішньо переміщених осіб – Україна, липень 2017.</p> <p>Історичні передумови виникнення інституту уповноваженого ООН з прав людини. Функції уповноваженого ООН з прав людини. Значення інституту омбудсмена ООН для розвитку системи міжнародно-правового захисту прав людини. Резолюція 48/141 А Генеральної Асамблеї ООН «Верховний комісар щодо заохочення і захисту всіх прав людини». Обов'язки Верховного комісара ООН із заохочення та захисту всіх прав людини.</p> <p>Правила і помилки висунення тези, аргументації і демонстрації.</p>	<p>Практичні завдання</p>
<p>Тема 4. Нормативне забезпечення універсальних міжнародно-правових стандартів прав людини.</p>	<p>Загальна Декларація прав людини (1948 р.) як джерело універсальних міжнародно-правових стандартів прав людини (ЗДПЛ). Передумови створення ЗДПЛ. Внутрішня побудова ЗДПЛ. Відповідність конституційних прав та свобод людини в Україні універсальним стандартам ЗДПЛ.</p> <p>Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1966 р.) про стандарти прав людини (МПГПП). Право народів на самовизначення. Громадянські права. Політичні права. Принцип рівності, недискримінації,</p>	<p>Практичні завдання</p>

	<p>єдиного судового органу. Характер діяльності Суду. Юрисдикція Суду.</p> <p>Предметна, темпоральна, персональна та просторова юрисдикції Суду. Міждержавні та індивідуальні скарги. Суб'єкти, що мають право на звернення до Суду. Процедура розгляду скарги в Суді.</p> <p>Контроль комітету Міністрів Ради Європи за виконанням рішень ЄСПЛ. Прецедентне право Ради Європи: поняття та проблеми імплементації в Україні. Характер і значення рішень ЄСПЛ в його правозастосовній діяльності та діяльності національних органів.</p> <p>Проблеми виконання рішень ЄСПЛ в Україні</p>	
<p>Тема 7. Інші універсальні міжнародні контролюючі органи за дотриманням міжнародних стандартів з прав людини у рамках міжнародних організацій.</p>	<p>Захист прав людини в діяльності Ліги націй.</p> <p>Контрольні органи у рамках МОП. Комітет експертів по застосуванню конвенцій і рекомендацій. Адміністративна рада. Комітет з вільним асоціаціям.</p> <p>Контрольні органи в рамках ЮНЕСКО. Комітет з конвенцій і рекомендацій ЮНЕСКО.</p>	<p>Практичні завдання.</p>
<p>Тема 8. Міжамериканська система захисту прав людини.</p>	<p>Становлення та розвиток Міжамериканської системи захисту прав людини. Американська конвенція прав людини.</p> <p>Повноваження Міжамериканської комісії з прав людини. Міжамериканський Суд з прав людини. Характер діяльності Суду.</p> <p>Юрисдикція Суду.</p>	<p>Практичні завдання.</p>
<p>Тема 9. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану, становища або ситуації.</p>	<p>Поняття обмеження прав і свобод людини. Дерогація. Можливості для обмеження прав і свобод в міжнародно-правових документах універсального рівня.</p> <p>Відступ держави від своїх зобов'язань у сфері прав людини за надзвичайних станів. Умови для відступу від зобов'язань державами-членами Ради Європи за Європейською конвенцією з прав людини.</p> <p>Практика Європейського суду з прав людини щодо обмеження прав. Обмеження основних прав і свобод окремих категорій осіб.</p>	<p>Практичні завдання.</p>
<p>Тема 10. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів.</p>	<p>Співвідношення міжнародного права прав людини і міжнародного гуманітарного права.</p> <p>Застосування міжнародних стандартів прав людини у період збройних конфліктів. Застосування принципу <i>lex specialis</i> до міжнародного гуманітарного права. Звичаєве міжнародне гуманітарне право.</p> <p>Захист поранених і хворих у діючих арміях. Захист поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі.</p> <p>Захист військовополонених.</p> <p>Захист цивільного населення під час війни. Захист жінок та дітей під час війни.</p>	<p>Практичні завдання.</p>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Обов'язкова:

1. Орлова О.О. Катування, нелюдське та таке поведження чи покарання, що принижує людську гідність: розмежування понять. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, 2017. № 3. С. 62-68.
2. Орлова О. О., Бургай К. Р. Практика європейського суду з прав людини в контексті європейського розвитку українського суспільства. Українське суспільство в контексті правових побудов: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 12 квіт. 2019 р.). Дніпро: Дніпропетровський держ. ун-т внутр справ, 2019. С. 34 -37.
3. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посіб. / Т.І. Дудаш. – 3-тє видання, стереотипне –К.: Алерта, 2016. – 488с.
4. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т./ [В.В.Мицик, М.В. Буроменський, М.М. Гнатовський та ін.]; за заг.ред. В.В.Мицика.- Харків : Право, 2019. – 624 с.
5. Сироїд Т. Л. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. / Т. Л. Сироїд, Л. О. Фоміна. – Харків : Право, 2019. – 310 с.
6. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: навч.-посіб./ [О.В.Сердюк, О.Я.Трагнюк, І.В.Яковюк та ін.] ; за заг. ред. І.В. Яковюка.- Харків : Право, 2018. – 374с
7. Міжнародно-правове регулювання прав людини. URL:<https://justice-km.gov.ua/mizhnarodno--pravoveregulyuvannya-prav-lyudini> (дата звернення: 23.01.2022).
8. Слинко Т. М. Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини та їх відображення в конституції України. Права людини і демократія : зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 15 трав. 2018 р. Харків, 2018. С. 30–34. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/15177/1/Slinko_30-34.pdf (дата звернення: 28.01.2022).
9. Конвенція про захист прав і основоположних свобод людини від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 04.09.2019).
10. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 07.03.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105
11. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. Офіційний вісник України. 2006. № 12. Ст. 792.
12. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 50. Ст. 540.
13. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17.07.1997 № 475/97-ВР. Офіційний вісник України. 1997. №29. Ст. 11
14. Корчевна Л. О., Левенець А. В. Інститут спеціалізованого омбудсмена в механізмі захисту прав людини та перспективи його запровадження в Україні. Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. Правознавство. 2018. Т. 23. Вип. 1(32). С. 7-14.
15. Усманов Ю.І. Загальні відмінності захисту права на життя в умовах збройного конфлікту й ситуацій насильства всередині держави. Альманах міжнародного права. 2018. № 19. С. 114-123.

16. Бакуменко Н. В. Виконання рішень Європейського суду в країнах-учасницях ЄС. Порівняльно-аналітичне право. № 5. 2017. С. 365–367.
17. Тичина В. П. Міжнародна правосуб'єктність Організації економічного співробітництва та розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2017. Випуск 46. Том 2. С. 166–170.

Додаткова:

1. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності : навч. посібник / Кол. авт.; за ред. д.ю.н., доц. В.О. Боняк. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. – 224 с
2. Орлова О.О. Принцип «мінімального рівня жорстокості» у практиці Європейського суду з прав людини. Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 22 лют. 2019 р.) : у 2 ч. Дніпро : Видавець Біла К. О. С. 116-117.
3. Шуміло І.А. Міжнародна система захисту прав людини : навчальний посібник / І. А. Шуміло. – Київ: ФОП Голембовська О.О. – 2018. – 168 с.
4. Міжнародний білль про права людини. Харківська правозахисна група. Інформаційний портал «Права людини в Україні». URL: <https://khp.org/1080655112> (дата звернення: 23.01.2022).
5. Деркач А. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини та їх відображення в Конституції України. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 8. С. 124–127.
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043
7. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 20. Ст. 99.
8. Екстрадиція біженців: особливості процесуальної регламентації. Альманах міжнародного права. 2018. № 19. С. 39-50.
9. Степаненко К.В. Конвенційний механізм міжнародного захисту прав людини в системі ООН. Альманах міжнародного права. 2018. № 19. С. 105-113.
10. Христова Г. Відступ держави від зобов'язань у сфері прав людини під час суспільної небезпеки. Visegrad Journal on Human Rights. 2018. № 4. С. 119-126.
11. Грибова Т. Л. Місце уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у реалізації національного превентивного механізму. Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. Правознавство. 2019. Т. 24. Вип. 1(34). С. 16-22.
12. Камінська Н. В. Проблеми виконання в Україні рішень Європейського суду з прав людини. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2017. № 1 (13). С. 250–261.
13. Мазур О. Реалізація положень ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у національному законодавстві під час утримання підозрюваного в умовах ізоляції. Науковий часопис Національної академії прокуратури. 2017. № 3. С. 90–97.

Інформаційні ресурси

14. Верховна Рада України - www.rada.gov.ua
15. Судова влада - <http://court.gov.ua>
16. Вищий адміністративний суд України - <http://www.vasu.gov.ua>
17. Єдиний державний реєстр судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття відповідно до розкладу, вчасно і в повному обсязі. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчально-методичною літературою (бібліотечні фонди і Всесвітня мережі). Пропущені лекційні заняття відпрацьовуються (усна співбесіда). Відпрацьовувати практичні заняття і самостійні завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-10)	60
Підсумковий контроль (залік)	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

